

ویژه‌نامه دومین سال
ورود رسمی سپاه به فضا

چتر و حمایت از آنها برای فعالیت فضایی است. در حقیقت زمانی که بسیاری از بازیگران حوزه فضایی کشور در یک رخوت و بی‌انگیزگی ناشی از بی‌توجهی‌ها قرار داشتند؛ این سپاه بود که با تدوین برنامه فضایی خود و تعیین نقش برای متخصصان حوزه فضایی کشور، آنها را از فضای ناامیدی و رخوت موجود در حوزه فضایی دور کرد.

سومین نکته قابل طرح درباره فعالیت‌های فضایی سپاه، توجه به توسعه فناوری‌های نوین در این حوزه است که شاهد مثال آن را می‌توان توسعه موتورهای سوخت جامد فضایی با فناوری‌های بالا مانند بدنه‌های غیرفلزی و نازل متحرک عنوان کرد؛ دستاوردهایی که عملاً می‌تواند با رفع گلوگاه پرتاب در کشورمان منجر به تعدد پرتاب‌های فضایی در سال جاری و سال‌های آینده بشود و همین تعدد پرتاب‌ها به توسعه صنعت ماهواره‌سازی در کشورمان و ارتقای فناوری‌های این حوزه منتهی خواهد شد.

شکی نیست که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی امروز در ابتدای مسیر فضایی شدن قرار دارد و در این مسیر رسالت بزرگی نیز بر عهده‌اش قرار گرفته است، چرا که هم باید نیازمندی‌های دفاعی خود و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران را در فضا مرتفع کند و هم کمک حال بخش کشوری در حوزه پرتاب ماهواره باشد؛ سبک مدیریتی جاری در سپاه همواره این گونه بوده که مسیرهای به ظاهر طولانی در کوتاه‌ترین زمان و کمترین هزینه ممکن طی شده است که این هم برخاسته از روح جهادی دمیده شده در این نهاد مقدس است و امروز هم با استقرار دولت سیزدهم در کشور که برگزاری جلسه شورای عالی فضایی به ریاست رئیس‌جمهور پس از ۱۰ سال تعطیلی نشان داد عزم جدی در توجه به حوزه فضایی کشور دارد، شکی نیست که سپاه در حوزه فضایی خواهد توانست ظرف مدت زمان کوتاهی، سطح فناوری فضایی کشور را تا حد بسیار زیادی ارتقا دهد.

محمد شلتوکی - پژوهشگر حوزه دفاعی

آن حرف‌ها بسیار است که در این ویژه‌نامه به آن پرداخته شده است، اما آنچه می‌تواند اینجا اهمیت پیدا کند، سبک مدیریتی است که در این حوزه دنبال شده است، الگوی موفق و امتحان پس داده‌ای که می‌تواند چراغ راه دیگر بخش‌های کشور باشد.

فضایی شدن سپاه گرچه به یکباره اعلام شد، اما کار یک شب و یک روز نبود. از سال ۱۳۸۸ که عنوان نیروی هوایی سپاه به نیروی هوافضای سپاه تغییر کرد، مقدمات فضایی شدن سپاه فراهم شد. در آن سال‌ها با تلاش سردار عالی قدر و دانشمند برجسته شهید حاج حسن طهرانی مقدم، اقداماتی در خصوص توسعه موتورهای فضایی سوخت جامد در مجموعه سازمان تحقیقات و جهاد خودکفایی سپاه با محوریت شهید طهرانی مقدم انجام شد که بعدها از آن تحت عنوان پروژه قائم یاد شد و تصاویری مربوط به آن نیز اخیراً منتشر شد. لیکن با شهادت آن پارسای بی‌ادعا که جان خود را در این راه فدا کرد، راهش متوقف نشد و از سال ۱۳۹۱ در ساختار موقتی به نام فرماندهی فضایی نیروی هوافضای سپاه، اقدامات مربوط به حوزه پژوهش، تحقیقات و احصای دانش تولید ماهواره و ماهواره‌برد تداوم یافت.

این اقدامات تا آنجا پیش رفت که در سال ۱۳۹۶ با ابلاغ فرمانده معظم کل قوا فرماندهی فضایی نیروی هوافضای سپاه با هدف دستیابی به اهداف نظامی و دفاعی در فضا رسماً تشکیل شد و در فاصله کمتر از ۳ سال از تشکیل به صورت رسمی توانست نخستین ماهواره نظامی ایران (نور ۱) را در مدار ۴۲۵ کیلومتری زمین قرار دهد.

چند نکته مهم پیرامون فعالیت‌های این فرماندهی طی سال‌های گذشته قابل طرح است که نخستین آن، حرکت چراغ خاموش و به دور از هیاهوی رسانه‌ای طی سال‌های گذشته است. در حقیقت این مجموعه بدون اعلام قبلی نقشه‌راه خود توانست دقیقاً در مرحله‌ای خود را مطرح کند که مراحل مقدماتی کارش منتهی به نتیجه شد.

دومین موضوع مهم در این خصوص، اهتمام سپاه به جمع کردن متخصصان فضایی کشور از دانشگاه‌های مختلف زیر یک

گامی اتفاقاتی در کشورمان رخ می‌دهد که شاید بتوان گفت درک عمومی درستی از اهمیت و سطح اثرگذاری آن وجود ندارد، اما این رسالت ما اهالی رسانه است تا مختصات و ابعاد دقیق آن را تبیین و تشریح کنیم.

سوم اردیبهشت ۱۳۹۹ یکی از آن روزهایی است که در آن رخداد یک اتفاق مبارک، نقطه عطفی تاریخی برای کشورمان رقم زد. بله؛ منظورمان پرتاب موفق ماهواره نور ۱ به فضا توسط ماهواره‌برد قاصد نیروی هوافضای سپاه و در حقیقت فضایی شدن سپاه است.

شاید کسانی که این نوشتار را می‌خوانند با خود بگویند که ایران پیش از این هم در زمره کشورهای فضایی قرار داشت و این اتفاق جدیدی نیست؛ اما حکایت پرتاب ماهواره نور ۱، حکایت باز کردن غل و زنجیر ۱۰ ساله از پای فناوری و صنعتی است که با قدرت آغاز کرد، اما ناملایمات و بیشتر نامهربانی‌هایی که با آن در ادامه راه و به طور مشخص طی ۸ سال گذشته شد، روز به روز آن را بیشتر حصر کرد تا آنجا که این بی‌توجهی‌ها کوچ بسیاری از متخصصان و خبرگان فضایی کشور به دیگر حوزه‌ها را رقم زد.

آری! مثال پرتاب نور ۱ همان مثال شکست حصر آبادان است؛ حصر آبادانی که وقتی شکسته شد، تنها شکستن محاصره یک شهر نبود، بلکه شکستن تفکری بود که می‌گفت در به دست آوردن فتح و ظفر مقابل دشمن تاین دندان مسلح ناتوانیم، اما شکست حصر آبادان این گزاره را ثابت کرد که خواستن توانستن است و فتوحات فتح المبین و بیت المقدس هم دلایل محکم دیگری شد برای اثبات آن.

سوم اردیبهشت ماه، سپاه «فضایی» شد و یک بار دیگر خط شکن بودن این نهاد برخاسته از دل انقلاب ثابت شد. به عبارت دیگر سپاهی که تا پیش از این زمین و هوا و دریا و سایبر عرصه مقابله‌اش با دشمنان این آب و خاک و بدخواهان انقلاب اسلامی بود، حالا در فضا هم حضور پیدا کرده و دشمنان در جایی که انتظار او را نداشتند، شاهد حضورش هستند. از کاربردهای فضا و اثرگذاری آن روی زندگی بشریت و ثمرات و برکات